

ה' שבט – יום הילולא של ה"שפת אמת" מגור זי"ע
(כ"ט בניסן ה'תר"ז-ה' בשבט תרס"ה; 1847-1905)
פרשת בא, תשפ"ג

1) קוויטל מחסיד של האמרי אמת זי"ע

הייתי משמש בקודש שלשה קדושים האלה (דעם קאצקער, דעם חידושי הרי"מ און דעם רבי'ן ר' הענעד פון אלעקסאנדער זצ"ל). כל השירים קודש ושיר השירים קדוש הקדשים, הוא ניהו אביו מרן הקדוש ז"ל נבג"מ זי"ע ועכ"י אמן. הוא אשר הי' מאיר מתורתו וקדושתו על כל פני תבל מקצהו ועד קצהו, ועליו אמרו ז"ל אחד יש בינינו שראוי שתשרה עליו שכינה כמשה רבינו ע"ה, אלא שאין דורו ראוי לכך. הוא אשר מסר נפשו על כלל ישראל כמרע"ה שנאמר עליו "וירא בסבלותם", ופירש"י ז"ל: נתן עיניו ולבו להיות מיצר בצרת ישראל...

יותר ממאה פעמים הייתי בגור במשך ל"ה שנים שעברו, הרבה תורה למדתי ממנו ועפ"י רוב מה שהבנתי הבנתי בנקל, ומה שלא הבנתי לא די שלא ירדתי לסוף דעתו אלא אף על תחלת דעתו לא עמדתי, **כי כל מי שהיו לו עינים לראות ולב להבין הי' רואה בעין שכלו כי השכינה מדברת מתוך גרונו של אותו צדיק.**

2) שפת אמת – פרשת ויחי, שנת תרל"א

אא"ז מו"ר זצלה"ה הגיד "ויחי יעקב בארץ מצרים" כי ע"י בחינת אמת יכולין לחיות גם בארץ מצרים וכתוב "תתן אמת ליעקב" עכ"ד. דהנה לא הל"ל רק "ויהי יעקב בארץ מצרים". ומשמע דעיקר הרבותא מה שהי' בבחי' חיים גם בארץ מצרים ופי' חיים הוא דביקות בשורש ומקור שמשם נמשך תמיד חיות... והגם שהי' בארץ מצרים, ידע שכל המצרים הם רק קליפה והסתר. אבל הפנימיות הוא חיות הש"י... **וז"ש רש"י ז"ל ביקש לגלות הקץ. פי' שרצה לברר זה שהגלות רק הסתר, והכח פנימי הוא רק מהש"י. רק אם הי' נגלה זה לא הי' גלות כלל. ונסתם...**

3) תנא דבי אליהו – אליה רבה, פרשה ו

מפני מה זכה יעקב אבינו לחיים שלא בצער ושלא ביצר הרע בעולם הזה ממה שעתידי [ליתן] לצדיקים לעתיד לבא? **מפני שהיה בבית המדרש מקטנותו ועד זקנותו בקי במקרא ובמשנה במדרש ובהלכות ובאגדות**, שנאמר "ויעקב איש תם יושב אוהלים" (בראשית כה, כז)... שכיון שבא יעקב ונמכר יוסף היה בוכה ומתאבל עליו עשרים ושתים שנה... מיד נתגלגלו רחמיו של הקב"ה, ונתן [לו] הקב"ה **שבע עשרה שנה סמוך לזקנותו טובה, מיכן אמרו כל שהשיגתו שנה אחת טובה סמוך לזקנותו סימן יפה לו, וכל שהשיגתו שנה אחת רעה סמוך לזקנותו סימן רע לו, יעקב אבינו היה בטובה לשבע עשרה שנה והעלה עליו הקב"ה כאילו כל ימיו בטובה**, שנאמר ויחי יעקב בארץ מצרים וגו' (בראשית מז, כח).

4) אור החיים הקדוש – פרשת וארא (פרק ו, פסוק ט)

מקצר רוח. אולי כי לצד שלא היו בני תורה לא שמעו, ולזה יקרא קוצר רוח כי התורה מרחבת לבו של אדם.

5) חפץ חיים על התורה – פרשת וילך, עמ' רפא

"וַיַּעֲתָהּ, פְּתָבוּ לָכֶם אֶת הַשִּׁיחָה הַזֹּאת". זאת היא המצוה האחרונה שבתורה, לכתוב את התורה, וברמב"ם פ"ז מהל' תו"מ וס"ת הל' א. **ובא הצווי על המצוה הלזו אחרי הפסוק, של ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא על כל הרעה אשר עשה וגו', ללמדנו, שהתורה**

הזאת יש בכחה להגן ולהציל מכל צרה ויגון, ואפילו בעת הסתר פנים כבודו זה, מכל מקום אור התורה מפיץ אור, ובאורה נסע ונלך, וכמשל הגמרא בסוטה כ"א עה"כ, "כי נר מצוה ותורה אור", מה אור מגין לעולם אף תורה מגינה לעולם...

6) היום יום – כ"ה טבת

משיחות אבי אדמו"ר: יציאת מצרים היא היציאה ממצרים וגבולים, וחסידות היא עבור היציאה מהמצרים וגבולים של העולם. ישנו הפרש: יציאת מצרים הוא ענין של שבירה ועזיבה ולכן הלכו ממצרים. יציאת מצרים של חסידות הוא בירור ותיקון, יציאה ממצרים וגבולים של עולם, אבל בתוך העולם. זאת אומרת, בתוך העולם צריכים להיות ביציאה ממצרים וגבול של העולם. להוריד את המיצר וגבול ולהפנים ("דערהערן") את האמת, שהעולם עצמו הוא באמת טוב, כיון שזהו הרי רצונו יתברך, זהו על ידי עבודה של חסידות.

7) שפת אמת – פרשת ויגש, שנת תרל"ה

בזמר האר"י ז"ל אזמר בשבחין למיעל גו פתחין דבחקל תפוחין. וקשה מאי "גו פתחין" הול"ל למיעל בחקל תפוחין? אבל האמת כי חקל תפוחין הוא בכל מקום כמ"ש מלא כל הארץ כבודו וכדאיתא ראה ריח בני כריח שדה כו'. רק שעיקר העבודה לפתוח נקודה זאת. ובשבת נפתח זה השער כמ"ש שער החצר הפנימית כו' ששת ימי המעשה יהיה סגור וביום השבת יפתח. וכמו שראינו קדושת שבת בין הימים. אף שהוא תוך הזמן אעפ"כ הוא מעין עוה"ב. וההפרש בין ימות החול לשבת שנפתח בו הפנימיות ואין דומה מאור פניו של אדם בשבת כבחול שבנקל להרגיש הקדושה בשבת. וכמו כן יכולין להבין כי כבוד מלכותו ית' הוא בכל מקום אף שאינו נגלה וזה האמונה של כל איש ישראל בה' אחד. פי' אחד שאין דבר רק השי"ת בעצמו הוא הכל ואף שאין יכולין להשיג את זה כראוי צריכין להאמין בזה וע"י אמונה באין אל האמת. וכמ"ש במקום אחר כי אמת ואמונה הם ב' מדריגות והוא ענין יוסף ויהודה דכ' במדרש אחד באחד יגשו. כענין שנאמר ד' אחד ושמו אחד. ולעתיד יתברר זה האחדות שיש בתוך הבריאה וזה נקרא רזא דאחד כי הוא עתה בסוד נסתר. וה' אחד הוא למעלה מהשגת הנבראים כמ"ש כל הנקרא בשמי כו' כי העולם הזה נברא בשמו ית'...

בשם מו"ז ז"ל ראוי הי' יעקב לירד בשלשלאות למצרים. ופי' שהי' צריך לירד מדריגה אחר מדריגה עד למצרים. וע"י יוסף זכה לירד למצרים בלי השתנות. ויש להוסיף ע"ד מ"ש "וַיֵּרָא אֶת הָעֲגֻלֹת אֲשֶׁר שָׁלַח יוֹסֵף לְשֵׂאת אֹתוֹ וַתַּחֲי רִיחַ יַעֲקֹב אֲבִיהֶם". שראה שיוכל לילך למצרים בלי השתנות וזהו ההפרש בין שלשלאות לעגלות, וזה היה עיקר שמחתו. וז"ש שעגלות של פרעה פסל אותם כי הי' חקוק עליהם ע"ז כו' והוא כנ"ל.

8) שפת אמת – פרשת בא, שנת תרל"ט

במדרש כי אני הכבדתי א"ל. כובד אבן כו' כעס אויל כבד כו'. פי' יותר הפלא ופלא מה שנותן הבורא ית' יכולת להרשעים לעשות נגד רצונו ית'. והש"י מתפאר בזה הכח כי אני הכבדתי כו'. שבריא את העולם אינו פלא. כי הוא כל יכול. ומזה מובן כח גבורתו ית' איך נותן יד לפושעים ונקי' יגיעה כביכול בזה שעושין נגד רצונו ית'. וע"ז נקי' השי"ת מלך עלוב. והוא לחזק לבבות בני"י לידע כי כל הסתר בכללות ובפרטות כל נפש ישראל. הכל מכח הבורא ית' ולכבודו. ולכן אל יפול לב אדם עליו בראותו כח היצר ותחבולותיו כי רבים המה אבל כולם מאת נורא עלילה ית"ש. וז"ש בא כו' כי אני הכבדתי. וחזק לב מרע"ה שמכל אלה הדברים יהי' כבוד שמו ית' מתרבה. ושיהי' נעשה מזה פרשיות התורה כמ"ש למען שתי כו' תספר באזני בנך כו'.